WASHINGTON D C

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК L. Ч. 153. Джерзі Сіти, Н. Дж., вівторок, 21-го липня 1942. No. 153. Jersey City, N. J., Tuesday, July 21, 1942. VOL. L.

ТРИ ЦЕНТИ в ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свобода": BErgen 4-0237. 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ПРЕЗИДЕНТ ЗАПОВІДАЄ ПОСЛАННЯ ПРОТИ ІНФЛЯЦІЇ

ВАШИНГТОН. — Президент потвердив чутки, що він збирається вислати до конгресу послання з просьбою ухвалити нові закони для доротьби проти інфляції.

Газетярі догадуються, що президент буде домагатися контролі робітничої заплати й фармерських цін та вищих податків.

АДМІРАЛ ВИКЕРІ КАЖЕ, ЩО БУДОВА КОРАБЛІВ УЖЕ ПЕРЕМАГАЄ ПІДВОДНІ ЧОВНИ.

СІЕТЕЛ (Вашингтон). — На врочистім доручені прапора за надзвичайні зусилля при будові кораблів підприємству „Вебстер-Бринклі Ко." заявив віцеадмірал Г. Л. Викері, що будова нових кораблів уже досягнула мети 10 міліонів тон на рік, яку визначив президент Рузвелт, та що вона вже починає перемагати підводні човни, себто вироблять більше кораблів, ніж підводні човни вспівають затоплювати.

У той самий день тут спущено на воду новий нищитель.

УРЯД ЗМІНЯЄ СВОЮ ПРОГРАМУ БУДОВИ

ВАШИНГТОН.—Морська комісія відкликала свої контракти з підприємством „Гигинз Ко." з Ню Орліна, на основі котрих це підприємство мало вибудувати 200 так званих „кораблів свободи". За причину відкликання контракту подано недостачу сталі.

ПРОПАГАНДА ЗА БУДУВАННЯ „ВЕЛИКАНІВ" ПОВІТРЯ.

ПОРТЛЕНД (Орегон). — Генрі Кайзер, відомий будівничий кораблів на західньому побережу, виступив з публичною заявою, що 9 найбільших корабельних доків краю повинні занятися будовою великанських повітряних кораблів до возження вантажу.

Заяву цю склав Кайзер, спускаючи на воду новозбудований „корабель свободи", „Гарві В. Скат". Мовляв, що повітряні кораблі були би належною відповіддю на небезпеку з боку підводних човнів.

ВОРОГ ЗАТОПИВ 3 КОРАБЛІ.

ВАШИНГТОН. — Департамент фльоти подав вістку, що підводні човни держав Осі затопили три торговельні кораблі Обєднаних Держав. Затоплення одного корабля припусується японській субмарині.

ДОМАГАЮТЬСЯ ВИСТАВЛЕННЯ НОВИХ НАФТОВИХ РУР.

НЮ ЙОРК. — У своїй тижневій радіовій „промові до народу", посадник цього міста Ля Гвардія виступив з домаганням будови нафтової рури з Тексасу до Бейону, Ню Джерзі. Він покликався при тому на опінію нафтового координатора Гаролда Ікеса.

ВИЛКІ КАЖЕ, ЩО ВІЙНА ВИЗВОЛЯЄ МУРИНА.

ЛОС АНДЖЕЛЕС. — У своїй промові перед кількома тисячами учасників остатніх зборів конференції Краєвого Союзу Для Поступу Колірових Людей, републиканський політик, Вендел Л. Вилкі, заявив, що під натиском війни білі люди покидають різні признаки расового упередження до чорних. Він називав ці упередження „білим імперіялізмом". На його думку, ідея „вибраної раси" загибає.

ВЕЛИКІ ПОВЕНІ ПОТЯГАЮТЬ ЗА СОБОЮ ЖЕРТВИ В ЛЮДЯХ.

РИДЖВЕЙ (Па.). — Принаймні 9 осіб утратило життя в повідях, що навістили північну частину центральної Пенсилвенії.

Води знищили багато домів, бизнесових будівель і мостів. Декотрі фабрики сильно ушкоджені. Громади ще й досі відтяті від світа. Червоний Хрест і инші допомогові організації дають допомогу проти небезпеки пошестей.

Дві особи згинули в місті Олін, у нюйорськім стейті, коли зібрані води ріки Алегені розірвали гати й залляли одну третину міста.

ДАЛІ АРЕШТУЮТЬ НЕЛЬОЯЛЬНИХ ЧУЖИНЦІВ.

НЮ ЙОРК. — У пятницю уночі й в суботу рано агенти Федерального Бюра Інвестиґації арештували тут 14 ворожих чужинців, а саме 13 німців і 1 італійця, обвинувачених за протиамериканську діяльність. Між арештованими одна жінка та 5 німецьких ветеранів першої світової війни. Всі вони висказували надію на перемогу Німеччини.

У місцевому федеральному суді відкликано громадянство Ернеста Германа Керкгофа, котрий був арештований за помагання 8 саботажникам, що відповідають перед військовою комісією в Вашингтоні.

За заподанням Федерального Бюра Інвестиґації, це бюро постаралося за рік за засудження за протиамериканські акції 1,471 осіб.

Побоюються Японського Нападу на Сибір

ВАШИНГТОН. — З добре поінформованих приватних жерел на Сході подають вістки, що японці почали посувати свої найкращі війська на північ, до границі Манчука й Сибіру. Рівночасно з Европи приходить вістка, що Японія й Німеччина мають порозуміння, на основі котрого японці мають заатакувати Росію на Далекому Сході, коли німці досягнуть в Росії певних обєктів, можливо Ростова й Сталінграду.

ПЕРЕМІНИ В РІЛЬНИЧІЙ ПРОДУКЦІЇ ПІВДЕННОЇ АМЕРИКИ ВНАСЛІДОК ВІЙНИ

НЮ ЙОРК. — „Юнайтид Фрут Ко.", найбільше підприємство для торговлі між Злученими Державами й південною й центральною Америкою, перевело основну зміну своєї торговельної політики; починає саме напирати на те, аби краї південної й центральної Америки на будуче продукували продукти, які Злучені Держави досі спроваджували з Далекого Сходу. Як тому підприємству властися накерувати відповідно продукцію американських країв, то вони замісць банани, будуть продукувати коноплі, гуму й хініну.

ДОМАГАЮТЬСЯ ВІДКРИТТЯ ДОРОГИ ДО РОСІЇ ЧЕРЕЗ АЛЯСКУ

ВАШИНГТОН. — Так званий Союз Заграничної Політики видав рапорт, у котрім виказує конечну потребу як найскоршого встановлення всіх ліній комунікації зо совєтським арктиком (підбігуновим краєм) і совєтським Далеким Сходом. Рапорт вказує на японську окупацію західних Алеутських островів і на загрозу совєтському союзові в Азії з боку Японії. Рапорт доказує, що ця дорога комунікації між Злученими Державами й Росією є краща, ніж дорога через Північну Росію й через Перський залив.

КОНГРЕСМЕН ВОДСВОРТ ЗА ПОСТІЙНИЙ ПОБІР ВОЯКІВ

ВАШИНГТОН. — Конгресмен Джеймс Водсворт, републиканець з Ню Йорку, і офіцири департаменту війни студіюють проекти заведення постійного військового вишколу американської молоді. Заповідають, що відповідний закон буде введений у життя в січні. За цим пляном кожного року покликувано би до військового вишколу 1 міліон хлопців у віці від 18. до 21. року життя. По вишколі вояки переходили би до резерви й оставали в ній через 5 літ.

Американські Вояки і Повзи вже є теж і на Совєтськім Фронті

МОСКВА. — Совєтські звідомлення згадують про американську і британійську участь в боях на совєтськім фронті. З них виходить, що американські літаки і повзи вже завдали ворогам добрих ударів. Назагал є відомим, що американські повзи та літаки є вже у більшій скількости на совєтськім фронті від кількох тижнів, та що американські знавці привчають совєтських вояків до орудування американськими танками і літаками.

КОЛИ БУДЕ ОТВОРЕНИЙ ДРУГИЙ ФРОНТ

МОСКВА. — Кореспондент „Асошіейтед Прес" подає, що є одно питання, з яким стрічається в Совєтах американський чи британійський кореспондент на кожному кроці. Є ним ось таке питання: Коли вже раз буде отворений другий фронт? Те питання ставлять усі: цивільні й вояки. Ті останні мабуть переконані, що справа отворення другого фронту вже вирішена, себто, що вже назначений речинець. Тому питаючі, пише кореспондент, тільки потрясають головами, коли їм запитаний відповідає, що він є журналістом, а не військовим знавцем, та що як такий не може на таке питання відповісти, а далі, що на те таки ніхто не годен наразі дати точної відповіди, бо такий речинець ще не зістав назначений. Так є, каже кореспондент, що в Совєтах буквально всі ожидають отворення другого фронту кожної хвилини. Це не диво, бо всі відчувають, що Донбас і Кавказ загрожені.

ҐАНДІ ВИПРАВДУЄ РЕЗОЛЮЦІЮ ВСЕІНДІЙСЬКОГО КОНҐРЕСУ

НЮ ДЕЛІ (Індія). — Провідники Всеіндійського Конґресу не є вдоволені з того, що їхні резолюції, що вимагають повної незалежности для Індії, не викликали доброго враження в Англії й Злучених Державах. Ґанді виправдує себе тим, що каже, що індійці „якось дадуть собі раду", як британійці вицофаються з Індії, а „японці не зможуть краєм опанувати, як побачуть, що вони не є бажані".

ЩЕ ОДИН СПОСІБ ПЕРЕПРАВИ ЧЕРЕЗ РІКУ. — Ріки на світлині не видно, бо її справді нема, але вояки домашньої гвардії в Англії вправляються переправлятися через неї. Між стовпами, з котрих кожний стоїть на іншому березі ріки, розпято сильну линву. Вояки, уставлені на березі, обороняють переправляючихся.

БЕРЛІН ЗАВАЛЕНИЙ ВОЄННИМИ ІНВАЛІДАМИ, ЩО БЕЗ РУК, НІГ І ОЧЕЙ

ІСТАНБУЛ. — Очевидці, що прибувають з Німеччини, головно з Берліна, розповідають багато про те, як німецький нарід переносить цю війну, яка вже тяжко відбивається на кождій людині, бо бракує всюди поживи і одягу. Та найприкріше враження робить на подорожного німецька столиця, бо Берлін повний воєнних калік. Всюди по вулицях возять німецьких інвалідів, що без рук, ніг і очей. В ресторанах тяжко дістати якусь ліпшу їду. Всюди подають головно капусту і картоплю. Навіть славне німецьке пиво втратило цілковито на якости: воно смакує як зафарбована вода. Та все те, кажуть очевидці, переносить німецький нарід в надії, що війна скоро закінчиться. Та видержати може він навіть ще й два чи три роки, заки його мораль заломиться. Берлін є завалений утікачами з тих німецьких міст, що їх британійці постійно бомбардують. Та найгірше бояться цього, як аліянти зачнуть бомбардувати постійно теж і Берлін. Цього жителі столиці найбільше лякаються. Крім того люди дуже цікавляться тим, як то буде по війні й над тим питанням горячо дебатують, якщо такі розмови взагалі можливі.

В СОВЄТАХ ЗАСТОСОВУЮТЬ ТАКУ САМУ ВОЄННУ ТАКТИКУ ЯК В ЄГИПТІ.

МОСКВА. — Совєтські стратеґи, як подає американський кореспондент, Ралф Паркер, держаться тепер на фронті стратеґії, що подібна до тої, якої держаться британійці в Єгипті в боротьбі з військами ген. Ромеля. Раз захопивши якусь позицію, відібрану від ворога, держать її всякими засобами, а як уступають, то дуже поволи, в повнім порядку, заховуючи вцілости головні боеві сили. Ось тому, між іншим, так довго ведеться боротьба за Вороніж. Тому і німецькі комунікати не згадують від довшого часу про більші територіяльні здобутки, ні теж про поважніше число полонених. Згаданий кореспондент вважає, що та тактика маршала Тимошенка може принести кожного дня великі несподіванки для німців, бо совєтські війська можуть кожної хвилини перейти до ширшої офензиви, що може бути рішальним щодо висліду цьогорічної воєнної кампанії. Що на таке може заноситись, видно з німецьких звідомлень, що виправдують слабі німецькі поступи „болотнистими дорогами" і совєтським опором.

ОПУСТИЛИ ВОРОШИЛОВГРАД.

МОСКВА. — Совєти подають, що з тактичних зглядів совєтські війська опустили Ворошиловград, останню важнішу військову позицію на сході України, щоб тим робом припинити скорше німецький наступ на Ростов, що й сталося.

ПОМАГАЮТЬ НАЦІСТАМ: РУМУНИ І МАДЯРИ.

БЕРЛІН. — Останні німецькі воєнні комунікати про воєнні події на совєтськім фронті особливо підносять румунський й мадярські частини.

ВСЕТАКИ Є НЕБЕЗПЕКА, КАЖУТЬ СОВЄТИ.

МОСКВА. — Червона Звізда, військовий совєтський часопис, звертається до совєтських військ, що борються на полудні, щоб обовязково видержали, бо якщо націти захопилиб землі на полудні, то це вдесятеро збільшилоб загрозу цілому краєви. Далі часопис описує, як німецьке командування зосередточило на полудні великанські сили, щоб за одним замахом заломити совєтські боеві лінії і вдертись в степи між Доном і Волгою.

ЗМЕНШУЮТЬ ОБЄМ ЧАСОПИСІВ.

ЛОНДОН. — Воєнні обставини, зокрема брак паперу і дорожнеча, заставляють англійські часописи зменшувати число друкованих сторін, як теж зменшувати і друк, щоб таким чином можна було містити в часописах якнайбільше матеріялу. „Ди Дейлі Експрес" зменшив навіть саму назву часопису.

НАЗВАЛИ ТОБРУК — „РОМЕЛЬ".

КАЙРО. — Лібійську пристань Тобрук, відому з хороброї довгої британійської оборони, назвали націстівські окупанти іменем „Ромель", щоб тим ославити призвище талановитого німецького генерала, що кермує німецькими воєнними операціями в Єгипті. Тільки питання, як довго цей „Ромель" залишиться ще в Єгипті. Наразі боротьба в Єгипті ще не вирішена. Та проте виглядає, що перемога перехиляється таки більше на сторону британійців.

САБОТАЖІ ПО ВСІХ КРАЯХ, ЩО ПІД ДЕРЖАВАМИ ОСІ.

ЛОНДОН. — Не тільки з Франції, але таки з усіх країв, що опинились під націстівською окупацією, доходять нові вісти про величезний саботажний рух, ведений підпільними організаціями. Саботажники нищать у першу чергу комунікаційні засоби, щоб тим перешкодити пересуненням німецьких військ на ріжні фронти.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ПОДБАЙМО ЗА ПРИЗНАННЯ СВОГО ПАТРІОТИЗМУ

Цими днями головна канцелярія Українського Народного Союзу почала розсилати відділам блянкети так званої аплікації по відзначення („аплікейшен фор оворд"). Робиться це на виразну суґестію уряду, спеціяльно департаменту скарбу, що, як усякому вже мешканцеві цеї країни звісно, тепер робить всесторонні зусилля фінансувати воєнне зусилля, між іншими через воєнне щадження дорогою закупу воєнних бондів. Як звісно теж кожному громадянинові, державний скарб повів від якогось часу акцію за те, аби мешканці не обмежувалися доривочним закупом воєнних бондів, а зобовязувалися купувати їх правильно й це зобовязання потім совісно виконували.

„Аплікації по відзначення" є льоґічним вислідом цеї власне акції. Уряд хоче мати перегляд орґанізацій, юнійних, бизнесових і всяких інших, і хоче пізнати, на скільки їх члени пішли за цим останнім закликом федерального скарбу. Тому уряд подає кожній такій орґанізації нагоду зголоситися по відзначення, якщо її члени на 90 процентів свого членства пішли за закликом уряду й сповнять совісно свої приречення. Отже коли в котрому товаристві 9 членів на кожну десятку членів купує правильно воєнні бонди, таке товариство має право зголоситися по свідоцтво відзначення. Зголошення робиться через просте виповнення аплікації одним з відділових урядників товариства. Діставши таку виповнену аплікацію й переконавшися, що справа дійсно так мається, уряд виставить товариству Свідоцтво Відзначення („сертифікейт оф оворд").

Здається, що відділам Українського Народного Союзу непотрібно багато говорити про потребу старатися за такі Свідоцтва Відзначення. Адже ясно, що таке свідоцтво означає. Воно є доказом, що відділ бере живу, сто-процентову майже участь у воєнній ощадности, яка конечна для виграння теперішньої війни. Таке свідоцтво є урядово затвердженим доказом нашого активного американського патріотизму. В воєнний час ніхто не може собі такого доказу легковажити. Правильний закуп воєнних бондів є мірилом піддержки воєнного зусиля нашого краю.

Отже урядники відділів Українського Народного Союзу, одержавши блянкети свідоцтва відзначення, най негайно постараються їх виповнити, якщо їх відділ має вже право до відзначення. Якщо 90 процентів членів ще правильно бондів не купує, відділ може постаратися за те, аби вони це почали робити; як лише відділ цього досягне, то він може тоді аплікацію зараз виповнити.

Нехайжеж не буде між відділами Українського Народного Союзу ні одного, котрий принаймні не напружив усіх своїх сил добитися до такого почесного признання свого патріотизму.

Дефляція

В теперішню пору нашим найбільшим ворогом на економічнім фронті є інфляція. Багато нині про неї пишеться і говориться. Інфляція, це немов розводнення гроша й більше, чи менше, обниження, його вартости. В часі інфляції обігова скількість гроша зростає, а з нею зростають ціни.

Дефляція, це щось цілковито протилежне до інфляції. Підчас дефляції обігова скількість гроша маліє, вартість гроша росте, а ціни на все спадають в долину. Інфляція обезвартнює гріш, сталу готівку, банкові ощадности, пенсії, асикураційні грамоти, морґеджі, довги і т. п. В часі інфляції при певнім щастю виходять добре ті, котрі мають якесь задовжене стале майно, доми, парцелі, фабрики, фарми. Внаслідок обезцінення гроша ті довги можна легко сплатити, а дійсна реальна власність залишається в руках власника.

В часі дефляції той процес завертається: Гріш набирає більшої вартости, доми, фабрики, фарми, падають на ціні, щадничі конта уявляють собою велику економічну силу, поростають у вартість ріжні пенсії, асикураційні грамоти, а також морґеджі, що ваготять на власности іншого. Так як підчас інфляції можна легко сплатити довг і очистити дану власність з задовження, так підчас дефляції можна легко стратити цілу власність внаслідок неспромбжности заплатити довг.

Інфляція, крім усіх своїх інших лихих сторін, має й ту погану прикмету, що вона часто потягає за собою дефляцію. В той спосіб раз сама нищить народню господарку обезціненням всего, а другий раз переціненням нищить її посестра-дефляція. В часі інфляції можна легко сплатити довг, а можна також легко попасти в новий. Коли якийсь дім в часі інфляції коштує, на приклад, десять тисяч долярів, а покупець набуде його за сім тисяч готівки, він поступив досить обережно, залишаючи на тім домі довгу лише три тисячі долярів. Три тисячі, проти сім — це обережна, не легкодушна транзакція. Проте, колиб після інфляції наступила дефляція, то тих три тисячі долярів довгу, що залишилось на данім домі, може потягнути за собою цілий дім і залишити власника без нічого.

Таке бувало по 1930 році в Америці. Перед тим роком в Америці був великий добробут. Той добробут був викликаний не лише активністю в народній господарці, але до певної міри штучно, бо внаслідок поширеної хвороби грошевої спекуляції. Внаслідок тої спекуляції в американську господарську систему впомповувано більше гроша, ніж вона цього потребувала. Це підносило на все ціни. Щодня на біржі підносились ціни ріжних уділів, а з ними підносилась вгору, бодай на папері, вартість цілого американського майна. Пересічна підвишка уділів на одну точку, наприклад, могла піднести вартість цілого американського національного майна на один біліон долярів, чи більше. Зрозуміло, що люди через те „багатіли".

Багатіючи ось так, вони забували, що те багатіння є лише паперове, а не дійсне. Бо відповідно до зросту ціни на ціле американське майно, те майно само в собі не побільшувалось. Воно, безперечно, до певної міри теж зростало, тобто зростали нові фабрики, нові підприємства, витворювано все більше продуктів — але всетаки зріст номінальної ціни в долярах був більший, ніж дійсний зріст в розвою економічного життя. Це була частинна інфляція.

По 1930 прийшов крах, а далі дефляція. Ціни на все почали падати, люди, які позадовжувались, нагло побачили, що тих довгів їм годі позбутись. Довги, які ще недавно були іграшкою, почали давити їх так, що вони змушені були відрікатись своїх маєтків. Дім вартости десяти тисяч падав на пять тисяч і менше. Хто заплатив за свій дім половину ціни, відрікався його, бо друга половина, що містилась в морґеджах, не покривала цілої вартости дому. Те саме в фабриками, з фармами й з усіма іншими економічними інституціями. Найкраще в часі дефляції виходили ті, котрі мали мало власних довгів, а залишились при готівці, або були вірителями, себто своїм грошем задовжували інших. Вони були панами ситуації. Вони нераз діставали назад у свої руки дані реальні власности, хоч перед тим від покупця дістали за них поважну суму гроша.

Але інфляція з перед 1930 р. була відносно мала, незначна. Її ще можна було знести, хоч накоїла вона немало лиха. Тому й малою була дефляція, котру теж можна було з певними шкодами знести. Підчас війни звичайно наступає велика інфляція, а по ній велика дефляція. У Франції підчас минулої світової війни інфляція стягнула франка на одну пяту його дійсної вартости. В той спосіб всі щадничі конта французів, як теж їхні гіпотеки, вложені вдома, чи за границею капітали, спали на одну пяту. Це була страшна втрата для французів.

По закінченні війни Франція не могла дозволити собі на дефляцію, котра піднеслаб франка назад до його старої вартости. Франк на все залишився на своїй обезціненій підчас першої світової війни вартости. Анґлійський фунт стерлінґів підчас минулої світової війни не злетів на ціні так, як французький франк. Проте він обнизився приблизно на половину. А Анґлія мала за границею величезні капітали, від яких побирала відсотки. З обезціненням фунта стерлінґів, обезцінились на половину і ті вивезені капітали. По закінченні війни анґлійський уряд пробував шляхом дефляції повернути стерлінґови назад його стару силу. Та це йому не вдалось. По короткім часі експерименту треба було наново обезцінювати фунта стерлінґів, щоб не завалити вдома цілої економічної системи.

Польща рятувалась від цілковитого обниження своєї марки тим, що видала зовсім нову валютову одиницю, назвавши її „злотим". Тій одиниці вона надала певну вимінну стопу, у відношенні до обезціненої марки. Німці врятувались від інфляції тим, що видали нову марку, обезцінивши цілковито стару, а з нею знищивши цілковито всі ощаджені німецьким народом гроші.

До боротьби з інфляцією нині мусять ставати всі громадяни. Інакше вона жорстоко покарає усіх, включаючи тих, котрі хочуть користати з воєнних часів і добиватися якнайвищих заплат за свої услуги, свою працю, чи витворені продукти.

ЯК ПОПАЛИСЬ НАЦІСТИЧНІ САБОТАЖНИКИ

Американський уряд нарешті розкрив народові, як це він попав на слід наїзду сміливих саботажників, що висіли на береги Америки з німецьких підводних човнів. Очевидно, для цього, що уряд зробив це так пізно, були певні важні причини, чи то згляди оборони краю, чи згляди розсліду подібних заходів, згляди судового розгляду справи. Все таки, хоча спізнене, заподання уряду в цій справі є таке сензаційне, що воно обігло всю американську пресу. Зрештою, комунікат являється незвичайно вимовною відповіддю на деякі широко поширені думки про німців.

Головною особою цього відкриття націстичних наїзників являється 21-літній прибережний сторож Джеймс С. Колен. В дні відкриття Колен вийшов в опівночі зо своєї стації на шість-милевий розвід. На дворі була мряка, а через неї далеко не було видно. Він перейшов може 300 ярдів, коли він побачив трьох людей. Один з них був одітий в цивільне одіння, а два інші в в купелеві костюми. Одітий чоловік стояв на березі. Два інші стояли по коліна в морській воді.

Колен крикнув до них: „Що там за клопіт?"

Ніхто не відповів. Чоловік, що був на березі, став іти до Колена.

Колен знову крикнув: „Ви хто такі?"

Не було відповіді. Чоловік далі підходив до нього. Колен посягнув до своєї задної кишені по електричне світло. Тамтой зочив його рух і, думаючи певно, що прибережний сторож (прибережна сторожна одягається як моряки) посягнув по револьвер, крикнув до нього: „Пожди хвилину! Ти прибережний сторож?"

Колен відповів: „Так! А хто ти?"

„Нас пару моряків зо Савтгемптону — застрягли на мілизні".

„Ходіть на стацію (прибережної сторожі) і заждіть, поки розвидниться".

Погода ставала ще гірша, затягалася ще гуща мрака.

Невідомий сказав до Колена: „Пожди хвилину — ти не знаєш, що діється. Тобі кілько років? Маєш батька й матір? Я не хотів би тебе вбити".

З мраки вийшов ще четвертий чоловік; він тягнув за собою мішок. Він почав говорити по німецьки.

Колен заговорив: „Що він там має в мішку? Черепашки („клемс")?"

Колен знав, що на милі довкола нема на берегах черепашок, що їх народ називає „клемсами".

Чоловік у цивільному одінні сказав: „Так, власне їх".

Видно було Колинові, що його удавана глупота почала впливати на незнайомого. Цей сказав приязним тоном: „Чому ти не пробуєш про це все забути? Ось тобі гроші. Сто долярів".

Колен сказав: „Я не хочу їх".

Чоловік виняв ще більше грошей зо своєї калитки. „То возьми триста".

Колен думав скоро. Він відповів: „О-Кей".

Незнайомий дав йому гроші, а потім сказав йому: „Тепер поглянь мені в очі"

Колен не хотів. Він боявся, щоби тамтой його не загіпнотизував. Чужинець наставав. Колен зібрав силу волі й подивився просто на чоловіка. Ніщо йому не сталося, і йому стало лекше. Як незнайомий дивився на нього, він повторяв: „Чи ти пізнав би мене, якби ще раз побачив?" Як Колен нарешті сказав: „Ні", чоловік видно був вдоволений.

Колен почав відходити і як лише мрака закрила його від незнайомих, він побіг, що сили мав, до стації Прибережної Сторожі й сказав Карлові Россові Дженетові, свому найближчому по ранзі офіцирові, що сталося. Цей негайно подав вістку до своїх старших, до приватних мешкань, що були недалеко.

Дженет покликав ще трьох людей і вони, узброївшися, пішли з Коленом на місце, на побережу, але не могли найти сліду висадження на беріг. Дженет поставив Колена й ще двох моряків на сторожі, а самий з четвертим сторожем пішов обшукувати піскові горбки здовж побережа.

Начальник сторожі, Барнес, був за 15 хвилин на місці події. Він негайно перебрав команду. Як прийшов на місце, побачив через мраку довгий, тонкий предмет у воді, яких 70 стіп довжини, яких 150 стіп від берега. Колен йому сказав, що він чув стукіт сильної машини Дізеля десь при березі. Барнес, боячися, що з того човна будуть пробувати висідати на беріг, розділив своїх людей поза пісковими горбками, давши їм приказ не допускати до висідання на беріг. Але мрака знову проковтнула корабель і стукіт завмер.

У тій хвилі до Колена прийшов моряк, і закликав його на стацію, де він здав докладний рапорт начальникові Оденові, що мав під своєю командою стацію в Амаґенсеті і декілька інших. Як лише скінчив свій рапорт, Колен вернувся назад на місце, де висіли люди. По дорозі він стрінув патрулю Дженета. Вони побачили світло на далекім пісковім горбочку, але як вони туди зайшли, не могли в пітьмі нічого бачити.

Колен і Барнес вернулися до стації, де Колен конечно наставав, аби від нього забрали хабарні гроші. Барнес виписав квіт на гроші, і при тому показалося, що Колен дістав дві 50-долярівки, пять 20-долярівок і шість 10-долярівок, разом не 300, а 260 долярів.

Вони вернулися на піскові горбки. Тоді вони почули знову стукіт машин. Як Барнес сказав: „Почало стукати сильно, але потім перешло до правильного удару Дізельових моторів. Човен відплив у східньому напрямі".

Через цілу ніч прибережні сторожі обшукували береги. Їх перший алярм розбудив стації війська й фльоти, і перед розвидненням вояки приступили до обшуку.

Як засвитало, Колен і Барнес найшли декілька папіросів німецького виробу, напів закопані в піску. Дещо пізніше моряк Брукс побачив на піску немовби слід тягненого предмету. Вони пішли за слідом до місця, що виглядало мокріше від решти і свіжо порушене. Колен певний, що, якби вони прийшли були на те місце дещо пізніше, коли ранішнє сонце осушило воду, ледво чи найшли би місце. Недалеко від них один з моряків найшов два мокрі купелеві костюми.

Прибережні сторожі щупали патиками по мокрому місці й почули щось тверде. Вони копали й за кілька хвилин попали на чотири скрині, дві важкі, дві легкі. Важкі мали

(Докінчення на стороні 3-тій)

Дві Долі

Повість

ДАНИЛА МОРДОВЦЯ

39)

— Та про Хмельницького, пане Якиме... Он там, за брамою, якісь розбишаки нашого вартового дражнять, а він сердиться.

— Кажуть, буцім то Юрій Хмельницький вернувся з того світу і прислав з ними із Кизикерменя грамоту до Коша.

— От нечиста мати! То може які пяні бурлаки шуткують, а ви знаєте Халяву: він за кулею не постоїть, певний вартовий, і колиб ще, чого доброго, не вбив яку християнську душу, — сказав Яворницький і піднявся на браму.

Чують козаки, що там гомонять.

— Здоров був, пане Якиме! з святою неділею!

— Що за нечиста мати! Це, вдається, старий козарлюга Васюта Макогін.

— Та яж — хіба не бачиш?

— От нечиста мати! Та чи ти ще живий? А ми думали, що тоді під Стебловом тебе, як і твого сина Юрася, татарськими кіньми затоптано.

— Овва! це вам сорока на хвості принесла... І я, і ясновельможний пан Юрій, його милість, князь український — живісенький. Його милість князь Юрій, тепер з безчисленним військом іде у свою отчизну, нашу Україну — обороняти її від ворогів, а мене післанцем до вас, славного війська запорозького низового, посилає з отсією грамотою.

— Що за нечиста мати. Ану, Петре, впусти їх... Треба батькови отаманови зараз сказати... нехай вже батько з товариством на раді обміркує цю нісенітницю... Юрко живий! Юрко, князь український! Юрко з безчисленним військом... От!

Скоро брама відчинилась, і троє комонників показалось ізза неї. Один був старий козак, котрого ми бачили ще при Жовтих-Водах, Васюта Макогін, а двоє других — один Турчин, а другий Татарин. Деякі з козаків, молодята, зараз взяли у них коний і відвели у стайню, а другі козаки з післанцями пішли прямо до отаманського куріння.

Сірко вийшов з куріння де з ким із старшини. Побачивши Макогона, він зупинився.

— Кого я бачу! старого вовка... Яким вітром, пане Василю, занесло тебе у нашу і твою стару оселю? — спитав він, витаючись. — Хто це з тобою?

— Славного війська запорозького низового преславному отаману кошовому зо всім лицарським товариством низенько до землі чолом, — з повагою відповів він. — Його ясновельможність, Георгій Гедеон Венжик Хмельницький, з Божої ласки князь український і сарматський, гетман і вожд малоросійського народу, вступаючи з безчисленним військом до своєї отчизни України, посилає мене, Василя Макогоненка, до преславного війська запорозького низового післанцем з цією грамотою.

І він подав був Сіркови у зеленій шалевій хустці загорнуту грамоту, але Сірко грамоти не взяв, промовивши: „На раді віддаси, пане Василю".

— Так Бог спас пана Юрія? — спитав він. — А ми вже й уся Україна думали, що його вже давно на світі нема.

— Ні, пане отамане, милосерний Бог сохранив для України сина славного Богдана на добро українському народу, — відповів Макогін.

— Деж тепер пан Юрій?

— У городі Тягині коло свого війська. А це його чаущі. І Макогін показав на Турчина й Татарчина, а ті мовчки доторкнулись руками до голови і до серця — звичайно, по бусурманськи.

Сірко зараз звелів довбишеви скликати товариство на раду. Та його нічого було й скликати: по усіх курінних пробігла як блискавка звістка, що Юрась Хмельниченко вийшов з того світу і прислав до коша післанцем Марка проклятого (це вже Петро Холява з великого розуму розпустив).

Скоро винесли на середину майдана стіл, січову корогву, вийшов і Сірко при булаві з старшиною, стали під корогвою і покликали післанців Юрасевих.

— Панове молодці, славне військо запорозьке низове! — почав Сірко. Відомо нам стало, що син славної памяти гетьмана Зиновія Богдана Хмельницького, Юрій, котрого ми давно вважали покійним, несподівано, промислом Божим, показався в живих і отсе прислав до вас, війська запорозького низового, своїх післанців з листом. Волите, панове молодці, приняти той лист?

— Волимо, волимо, батьку отамане! Прийми того листа! — вигукнуло товариство. — Що він там ще учкурнув, гирявий?

Васюта Макогін положив листа на стіл, уклонився на всі боки і відійшов.

Сірко розгорнув зелену шалеву хустку, виняв з неї лист, розгорнув його, та й показує козакам і старшині.

Он дивіться, каже, яка під ним печать — з зеленого воску, не як у нас і у Москві, та й на печаті не таке, як у нас: у нас на печаті, звісно, козак з мушкетом і шаблею, як слід, і ратище коло його у землю встромлене, а тут он що: конем скаче.

Старшина й козаки почали розглядувати печатку.

— Так і є — конем вигравае, а у руці булава.

— Булава й є та ще він і руку з булавою простягає, мов свариться на кого.

— А коли з булавою, то це вже не простий козак, а отаман, або й гетьман.

— Он над кінською головою ще й якесь пірє, диво, і над пірем якесь яблоко, а на яблоці хрест... До чого воно?

(Дальше буде).

ПЕРЕКЛЯСИФІКУВАННЯ ЧОЛОВІКІВ У ПОБОРОВІМ ВІЦІ

Головне поборове бюро, під зарядом ґенерала Гершея, видало розпорядок всім льокальним бюрам, щоб переклясифікували всіх чоловіків у поборовім віці. Ця нова клясифікація має створити сім нових кляс чоловіків, які будуть в належному порядку покликувані до військової служби.

До першої кляси, яка буде на самім верху щодо військової служби, будуть належати всі самітні чоловіки, котрі не мають ні родин, ні нікого на удержанні, а не працюють в який небудь спосіб для війни. До другої кляси будуть належати самітні чоловіки, котрі мають декого на своїм удержанні, але теж не працюють нічого для зусиль війни. Третю катеґорію будуть творити чоловіки, котрі мають когось на удержанні, але роблять щось, що причиняється безпосередньо для воєнних зусиль Америки. До четвертої катеґорії будуть належати жонаті чоловіки, котрі живуть разом зо своїми жінками, мають жінок на удержанні, а не працюють для війни. До пятої катеґорії будуть належати чоловіки жонаті, котрі живуть з жінками і працюють в котрім небудь воєннім промислі, або роблять щось безпосереднє для зусиль війни. До шестої катеґорії будуть належати чоловіки, котрі не працюють для воєнних зусиль Америки, а водночас мають жінку і діти, чи лише дітей. До семої катеґорії належатимуть чоловіки з жінками і дітьми, котрі працюють для воєнних зусиль.

Коли наступить ця реклясифікація, то вона фактично згрубша поділить чоловіків на дві части: на тих, що працюють щось для воєнних зусиль, і на тих, котрі не виконують такої роботи, яка безпосередньо причиняється для війни. Поборові бюра вже давно закликали чоловіків в поборовім віці, щоб вони стали на таку працю, котра є корисна для воєнних зусиль Америки. Бо коли вони будуть поза фронтом працювати для фронту, то їхнє перебування поза воєнними рядами буде якось оправдане. Колиж вони будуть сидіти поза фронтом і нічого для війни не робити, то вони повандрують до війська і будуть ужиті там, де армія уважатиме їх за потрібних.

Нинішня армія потребує всякого роду людей. Нинішня армія це така складна організація, котра потребує фахівців найріжнороднішого ґатунку, ріжних машиністів, техніків, хеміків, столярів, ковалів, шевців, кравців, кухарів, всіляких мистців, малярів, журналістів, співаків, акторів і т. п. Нема, здається ні одного звання, котре в який небудь спосіб не моглоб бути використане при армії. В армії потрібно також науковців, потрібно людей з знанням ріжних мов. Бо американські вояки нині розсіяні по цілім світі. В кожній частині світу є відмінні обставини, до яких мусить поспішно пристосовуватись американський вояк, а також в них місцеве населення мусить пристосовуватись до американського вояка. Всі люди можуть бути використані і їх всіх заряд американської армії дійсно використовує. В деяких випадках в армії навіть брак відповідних людей.

Тому саме заряд американської армії буде відтепер більше безоглядний супроти тих осіб, котрі не хочуть працювати в воєннім промислі, чи в якім небудь іншім занятті, що має якийсь безпосередній звязок з воєнним зусиллям Америки. Ті люди, навіть коли вони в старшім віці і мають певні фізичні недомагання, все здадуться для американської армії і в втаким місци, де їх кваліфікації будуть найкраще використані.

Теперішня війна рішається не лише на фронтових лініях, але також в фабриках, корабельних доках, на фармах. Вислід війни залежить від робучих рук і сирого матеріялу. Сирого матеріялу Америка має подостатком. Має також подостатком фабрик і ґирібних машин. Вкінці вона має подостатком робучих рук, різних фахових робітників. Але все це мусить бути якслід використане ґенієм американської нації, все це мусить бути зужите і запряжене на службу воєнним зусиллям. Бо ворог також не спить. Він напружує всі зусилля, щоб не лиш цілий свій нарід запрягти для зусиль війни, але він запрягає до того також невільників, зербованих в підбитих краях.

Тими невільниками — а є їх міліони — Німеччина не зможе виконувати усієї своєї воєнної роботи, бо технічна робота в нинішних часах вимагає не лише фахового знання, але доброї волі з боку робітника. В нинішнім промислі робітник, який не має доброї волі, може накоїти фабриці чимало клопотів. Важнішу роботу німці далі мусітимуть виконувати своїми власними людьми. І це доведе вкінці Німеччину до браку робучих рук. Німеччина і її союзники, заки будуть поконані, мусять зазнати цілковитого омучення не лише на фронтах, але поза фронтами, в фабриках, в копальнях, корабельних доках, фармах. Це є ціль Америки і її союзників. Але щоб та ціль була довершена, Америка сама мусить запрягти до роботи усіх здібних до праці людей. „Дістань собі воєнну роботу, або йди до армії" — це є кличем поборових американських бюр.

...Саботажники

(Докінчення зо сторони 2-гої)

по 70 фунтів ваги. Скрині були зроблені з дерева й обвинені мотузом, що в одному місці був вироблений немовби в ручку. Вони розідрали дерево з одної скринки й найшли в ній ще одну скринку з бляхи.

Тимчасом Барнес найшов ще одно мокре місце й, копаючи в ньому, відкрив деяке німецьке одіння, плащі, кальоші, шапку зо свастикою.

На стації розкрито одну з тих бляшанок і в ній найдено велику скількість олівців і пер. У великій скринці були порох і шкляні рурочки — видно призначені для роблення запальних бомб.

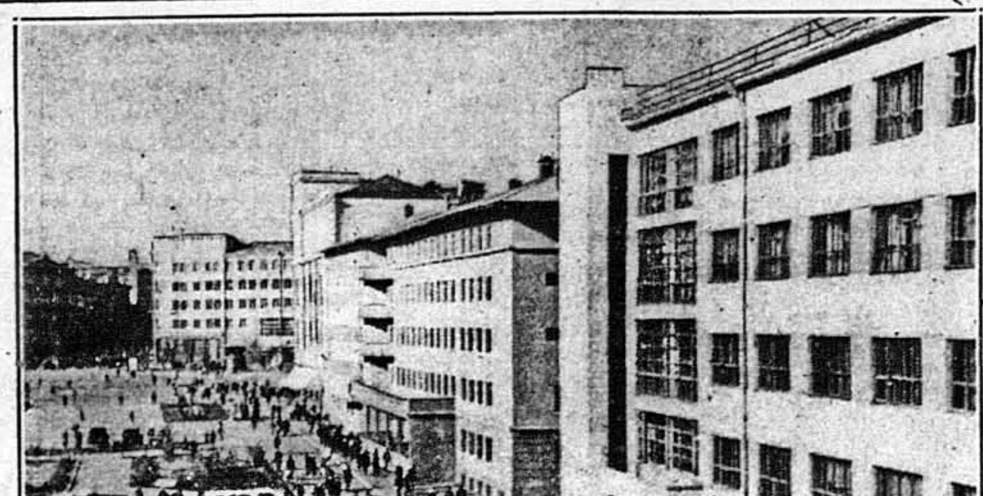
Весь цей матеріял перебрано до баржового уряду в Ню Йорку, де в скринках найдено між іншим страшну вибухову матерію, звану „Ті-ен-ті".

Федеральне Бюро Інвестиґації взялося за справу погоні й за якийсь час піймало не лише всіх німців, що висіли на Лонґ Айленді, але й ще одну ґрупу, що висіла на американський беріг у Флориді.

Подаючи до публичного відома подробиці цеї історії, уряд воєнної інформації підчеркнув факт, що всі люди, вмішані в цю справу, заховали якслід урядову тайну.

На другий день після розголошення цеї історії газетярі мали нагоду говорити з Джаном Коленом. Питалися за головне враження, яке він виніс з пригоди. Він сказав, що перше, що йому кидається вочі, це те, що німецькі агенти, висаджені на американський беріг з підводних човнів, не дорослі до тої репутації розуму, яку вони мають загально серед американців. Колен казав: „Якби той їх провідник, з котрим я говорив, був розумний, то мене тут не було би, аби вам відповідати на ваші питання".

Одначе молодий прибережний сторож, не дивлячися на те, що з нього й уряд і газети робили героя, за героя себе зовсім не мав: „Той німчуга був уже нервовий, але я думаю, що я був ще більше нервовий". Колиж його спиталися, чи не бігли за ним німці, як він дістав від них гроші й став бігти до стації, він сказав: „Я не думаю, що вони йшли за мною. Зрештою," він додав з усмішкою, „я біг заскоро для них". Як його спиталися, чи йому було трудно на стації переконати людей про правдивість свого оповідання, він сказав: „Ні, їм вистарчило поглянути раз на моє облеча; зрештою, я мав гроші".

НАЦІСТИЧНИЙ ОБЄКТ.—Сцена в модерному російському місті Сталінґраді, що стереже долішнього басену ріки Волги. До нього наближається тепер німецька армія. Місто є важним комунікаційним вузлом.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Зложили $618.00 на Ю. С. О.

Українська Дивізія Ю. С. О. в місті Ню Йорку отримала дальші датки в сумі $618.00 на фонд Ю. С. О.

Нижче подаємо назвища орґанізацій і поодиноких осіб, які зложили зазначену суму. Якщоби зайшла яка помилка, то просимо повідомити нас, а ми зараз зробимо спростовання. Одно треба сказати, що наша громада щиро відноситься до помочі так важній орґанізації, яка має на цілм допомагати армії і зміцнювати та поширювати її мораль.

Жертвували наступні орґанізації і окремі особи: Українська Радіо Програма Задорецького $379.25. (В цю суму входить частина жертводавців нище поданих): Відділ ч. 4. Союзу Українок; Укр. Демократичний Клюб зібрав $100.-; Волощук і Син $25.00; Товариство Могильниця $25.00; Анна Бубній $16.50; Анна Бурдига $13.00; по $10.00 зложили: Тарнопільське Товариство, В. Зублікевич, А. Гула, К. Романчик, А. Заремба і А. Вагнер; Е. Кобзар $8.00; М. Мельник і П. Задорецький по $6.00; по $5.00: Г. Скибінські, В. Кучкуда, К. Назаревич, Н. Ковбаснюк, О. Рудий, П. Дума, А. Мельник, Д. Кульчицький, С. Михалюк, В. Павлюк, С. Зиван, Мр. Чаропіта, К. Барабас, К. Чайкевич, М. Підгірний, Н. Зурій, К. Галушка, М. Винник, О. Сахман, І. Запоточний, В. Тізьо, А. Крикливий, А. Лущак, П. Хабза, А. Возовик, І. Шелаковський, І. Федик; по $3: І. Кухмар, С. Жигайло, В. Жук, В. Баран, Р. Рибак, А. Садовник, В. Кацюбій, Н. Білик, А. Гуцуляк, П. Павлюк, А. Івасечко, Д. Дідик, Р. Ткач; по $2: М. Байорські, Т. Григуліч, І. Бішко, М. Турко, Г. Ухач, В. Білецькі, В. Кулик, М. Сененко, А. Бортнічак, А. Лазорчик, М. Чума, Т. Дусаненко, А. Михайлюк, С. і А. Гриневські, І. Кожух, П. Джюба, А. Копчак, М. М. Сороколіт, Д. Ілюк, К. Тишко, М. Гонтарюк, Ф. Косминка, І. Гарніцькі, А. Бучко, С. Рапацькі, І. Ушитко, В. Лепко, Н. Гайда, І. Горбатий, І. Лазорик, І. Тимців, Г. І. Баляс, А. Хархан, Е. Сенете, Е. Кміт, К. Романочук, К. Шипула, В. Левко, Я. Яремович і Е. Дущук; по $1: Г. Бойко, В. Саїв, Р. Циран, Д. Кмита, П. Ганчарик, Е. Стахів, А. Кіра, Анна Сенків, М. Роецкі, Ольга Данилюк, Н. Пригода, Г. Якимів, К. Кот, С. Ницак, К. Влох, М. Крупчин, І. Стегніцькі, Е. Когут, Анна Сенков, Н. Ройко, М. Гайови, Р. Буксан, Й. Клайн, М. Лазорик, І. Чорній, І. Бойчук, К. Боднар, С. Турчин, А. Угар, А. Ващук, А. Хома, Й. Куцій, І. Рескович, П. Доноскі, І. Лемогальські, Мрс. Кешка, Мрс. Лумяк, К. Ядловські, О. Хоцімовська, М. Шурта, М. Зелонка, Г. Вус, А. Залевська, Т. Ґреґулич, Р. Феньчинські, А. Кіра, В. Гнатів, Т. Гульська, С. Купчак, А. Іванишин, К. Багрійчук.

Попередно було проголошено $383.00. Всіх разом до тепер отримано добровільних даток на суму $1,001.00.

Всім жертводавцям складаємо щиру подяку. Рівнож закликаємо всі україські товариства, парохії і поодиноких людей, щоб спішились з датками.

Датки можна висилати на руки касієра: **П. Стасюк, 124 Перша Евня, Ню Йорк, Н. Й.**

Українська Дивізія U. S. O. Великого Ню Йорку.

ВПИСУЙТЕ СВОЇХ ДІТЕЙ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ І В ТАКИЙ СПОСІБ ЗАБЕЗПЕЧІТЬ ЇХ БУДУЧЧИНУ.

ТОРОНТО, ОНТ. (Канада).

Ювилей громадян.

Дня 11. червня ц. р. зійшлося в громадян Сороколіти, на Іст Торонто, багато гостей, щоб вшанувати 25-літній ювилей гром. Василькових, що прибули до нас на пару днів у гості з Нюарку, Н. Дж. (Зл. Держави Америки). Це було подвійне свято, бо крім ювилею, гості вшанували теж пані А. Сороколіт, котра саме вийшла щасливо зо шпиталя, де перебула тяжку операцію. Приявні гості раділи здоровлям господині, пані Сороколіт, із 25-річниці подружого життя гром. Василькових, котрі примірно прожили разом так довгий час і разом, дружелюбно, ділили все, що їм приносило життя.

Щоб зробити милу несподіванку гром. Васильковим, їх забрано на розглядини по місті, а за той час все було приготовано. Коли вони повернули застали в домі багато гостей і все приготоване для гостини. Отець парох Чорній повитав ювилятів щирим словом і побажав їм всякого щастя. Пані А. Сороколіт вручила для свого вуйка-ювилята цінний дарунок, як теж зо щирого серця зложила свої побажання. Далі пані Жеретко вручила дарунок від гостей і теж від усіх приявних зложила побажання. Гром. Васильковi зо свого боку з великим зворушенням подякували всім за таку любов і приємну несподіванку. Гром. В. Сороколіт закликав приявних вшанувати ту подію збіркою на українські часописи. Зібрано $9, які розділено на три українські часописи, в тім післано $3 „Свободі" за поміщення допису про це свято.

Одна з присутних.

ГУБЕРНАТОР ФРАНК ПРО ПОВОЄННУ НІМЕЦЬКУ ЕВРОПУ

Головний ґубернатор Польщі, чи „польського ґенеральського ґубернаторства", Франк, в одній прилюдній промові сказав, що по війні, як Німеччина осягне перемогу, то всі менші народи фактично втратять свою суверенність і стануть до певної міри підлеглими Німеччині. Та його заява викликала заперечення з боку німецької преси, яка заявила, що ті слова не відповідають урядовому становищу Німеччини. Німецька преса заперечила це тому, бо слова Франка, хоч сказані в найкращій вірі й згідно з задуманим пляном німців, викликали невдоволення серед тих „урядів", котрі співпрацюють з німецькою окупаційною владою: Ті уряди перед своїми людьми пояснюють, що по війні німці привернуть усім суверенні права. Заява Франка розвіяла ті надії.

БОМБОВИЙ БОС. — Генерал Ікер став начальником команди бомбовиків американської армії в Европі.

Добра і зла людина.

Добра і розумна людина не буде ніколи зле говорити про другу людину.

А лише зла людина буде вишукувати злі сторони другої, та буде говорити про хиби других.

СПОДІЮТЬСЯ СКОРОГО ПОКІНЧЕННЯ ПРОЦЕСУ ПРОТИ САБОТАЖНИКІВ.

ВАШИНГТОН. — Військова комісія, що судить 8 німецьких саботажників, висаджених на американський беріг з німецьких підводних човнів, подає заяву, що уряд уже покінчив доказувати вину саботажникам. На тій основі сподіваються, що справа незадовго закінчиться.

УРЯД БУДУЄ ВЕЛИКУ НАФТОВУ РУРУ.

ВАШИНГТОН. — На приказ уряду координатора нафти 7 підприємств почали будувати нафтову лінію з Лонґвю, в стейті Тексас, до Норис Сити, в стейті Ілінойс. Рура буде 550 миль довга й буде мати 24 цалі в промірі; буде це отже найбільша рура того роду в світі. Сподіються, що рура вже буде готова довозити нафту на схід на Різдво.

— Щоби ти зробив, якби був такий багатий як Ротшільд?

— Я знав би що зробити, — але що зробив би Ротшільд, якби був такий голий, як я?

ВАЖНЕ ДЛЯ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ СТЕЙТУ РОД АЙЛЕНД!

ПОВІДОМЛЯЄМО ВІДДІЛИ У. Н. СОЮЗУ: 73, 93, 177, 181, 206, 241, 246, 368 і 454, що

В НЕДІЛЮ, 26-ГО ЛИПНЯ (JULY 26, 1942)

: відбудуться :

ОРҐАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ

згаданих відділів

В ҐАЛИ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ

74 HARRIS AVENUE, WOONSOCKET, R. I.

Збори зачнуться точно в годині 3. пополудні.

На ці збори повинні прийти урядники всіх поданих тут відділів обовязково. Також і члени, головно з Вунсакет та з поблизької околиці, повинні прийти громадно. Маємо багато важних справ для обговорення, тимбільше, що в нашім стейті не було орґанізаційних зборів уже кілька років. Тож приходіть усі! У справах орґанізаційних будуть промовляти головний радний **М. Давискиба**, а також орґанізатор У. Н. Союзу **А. Маланчук.** 143,53

Союзовий Комітет.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 11. липня 1942. р. в Гартфорд, Конн., померла по короткій недузі, у 57. році життя

Мелянія Михаліцька

членкця Братства св. Івана Хрестителя, від. 277. У. Н. Союзу, дочка о. Якова Шидловського зо села Сороки, повіт Коломия.

Полишила мужа Григорія, сина Теодора і невістку Емілію.

Похорон відбувся 13. липня. Похоронний чин і Службу Божу відправили о. С. Баландюк, о. Р. Волинець і дяковчителі А. Локоть і М. Похмурський в українській катол. церкві св. Михаїла, Walnut St., Hartford, Conn. Поховано її на цвинтарі св. Бенедикта, Blue Hill.

За останню прислугу моїй Жені складаю подяку Громадянам і Членам Бр. св. Івана Хрестителя, від. 277. У. Н. Союзу, Священикам, Дяковчителям, о. В. Уляницькому і Анні Когут за телеґраму.

В. Їй П.! Муж Григорій.

Жіноча Сторінка

Смак Для Друкованого Слова

Ні одна пора не надається так добре для читання книжок як вакації. А ще й до цього вакації, як цьогорічні, що припадають на воєнний час, автомобілеві обмеження і ціле життя спрагнене скорійш спокою та відпочинку, ніж нервуючих розваг та вражінь. Бібліотерка у визичальни книжок сказала мені, що через цілих десять років праці у свойому заводі вона не тямить такого попиту на книжку, як у цьому літі.

Явище знамение і здорове. Коли відпочиває наше тіло — нічого кращого, як дати у цьому самому часі нагоду нашому умови відсвіжитися новими ідеями та мистецькими малюнками життя, що їх дає нам добра книжка. Користаючи в необмежений спосіб з авта — головно в часі вакацій — американці до цього часу находили у ньому джерело умового відпочинку. Мали нагоду переноситися швидко з місця на місце, глядіти на нових людей та сторони, пізнавши нові життєві обставини. А воно прегарно відривало думки від щоденних справ та турбот. Коліж тепер не стало цьої можливости — утеча до книжки показується найкращим способом, як заступити втрачене та придбати вакації теж і для ума.

Зговорившися про наше тутешне жіноцтво — навіть з його провідницями — можна часто стрінутися з заввагою, що наші жінки мало читають. А т. зв. літературна книжка для них тяжка та незрозуміла. Навіть усе, що на іншому місці пишеться для нашого жіноцтва — ґазетні статті, виклади і т. п. мусить бути держане в дуже простенькому стилі, з думками кладеними „як на лопаті", бо інакше істнує побоювання, що його ніхто не буде читати. Зрештою, це саме відношення майже у такому самому степені до цілого круга наших читачів. Від літ чуєте заввагу, що це і там-то для нас затяжке — навіть книжки, чи спосіб писання, держаний у цьому стилі, як у журналах, що у довоєнному часі йшли на галицьке село та находили там читачів. Дивуєшся, і ставиш собі питання: Чи щось такого, як поступ у читанні у нас не істнує? Чи можливо, щоб людина, яка зачисляє себе до цих, що читають десятки літ, находила приємність у найбільш простенькому доборі слів та тем, та не мала охоти заглянути глибше у скарбницю людського духа — літературу? Тажже, що пишеться тут у нас на українській мові — цеж матеріял призначений для дорослих людей, що читають принайменше стільки літ, скільки мають наші тутешні часописи. Америка поширила їхній світогляд чи то доповненим шкільним знанням, самоосвітою, чи самим лиш життєвим досвідом, що є в силі вчити людину негірше школи. У всіх ділянках потреб ці люди зробили неймовірний поступ, мешкають, зодягаються, їдять та веселяться, так, як уся решта удільовців високої американської цивілізації. Лиш у ділянці духових потреб — зокрема потреб мистецтва друкованого слова — бороняться слабою підготівкою, малими вимогами.

У чому лежить лихо? Саме у цьому, що найшовши певний тип друкованого слова — популярний часопис, легкі оповідання, чи подібне, ми не стараємося іти вище, шукати щораз глибших та тяжчих творів, наче у школі починаючи з найлекшого, у щораз-то тяжчий матеріял. Це що ми вибрали, з правила належить до цього роду друкованого слова, що його можемо „стравити" без великого умового зусилля: так немов глядячи на якусь плитоньку історійку на фільмовій стяжці, коли-то працюють лиш наші очі, а мозок спочиває у безділлю.

На цьому поземі ми держимо себе літами і тут лежить розвязка тайни, чому у книжках та часописах стільки тяжкого та незрозумілого для нас матеріялу. Бо, хоч читаємо літами, ми все сидимо у одній і цій самій клясі читачів — цих що ледви почали вчитися азбуки книжкового мистецтва.

Кожна людина, навіть з найменшою шкільною освітою має можність виплекати у себе вибагливий смак на книжку та пізнати усі жемчуги рідної та світової літератури, як що вибере для цього правильний спосіб підготівки. Мусить ця підготівка іти через самуж таки літературу, у якій найдемо книжки пригожі для кожного, навіть найменшого знання. У світовій літературі Біблія, Дон Кіхот і десятки інших — це твори, якими можна починати з успіхом розбуджувати літературні потреба у людини, яка до цього часу не мала нічого спільного з читанням книжок. Зокрема наша література, що через довший час мусіла обслугувати широкі народні маси, має чимало мистецьких творів, для яких зрозуміння треба лиш чуття та пекучої потреби умового поступу. Сотня маґазинів та десятки сензаційних повістей не посунуть нас ні на крок у знанню книжкового мистецтва, ні крихтою не збогатять нашої духової культури. А зробить це одна Шевченкова поезія, одно оповідання Вовчка, розкриваючи перед нами красу слова та зміст, що дише високими, гуманними ідеями.

Зазнайомлюючися з щораз то більшою скількістю зрозумілих нам мистецьких творів, ми створюємо собі поміст, по якім можемо перейти у нову тяжчу ділянку книжок. У цей спосіб досягнемо і найтяжчих творів та найдемося у найвищій клясі читачів.

Правда ми мусимо находити теж приємність у читанню, бож це ціль кожного мистецтва давати людині вдовілля. І багато людей, що сторонять від літератури, боронять себе цим, що вона не дає їм стільки свіжого та цікавого матеріялу як актуальний маґазин чи сензаційна повість. Щоб найти відповідь для такого читача, вжиймо порівнання з ділянки нашого відживлювання. Ми можемо найти „гат доґс" дуже смачною перекускою, що вповні заспокоїть наш принагідний голод. Але коли ми цю справу ставити будемо вище всього, що зготовити може кухарське ремесло — ми зрадимо недостачу будьякого смаку. З книжкою так, як з їдою: чим ліпшу страву їш та частіще до неї звикаєш — тим тяжче задоволити твій смак. Чим частіше беремо у руки мистецьку книжку — тим тяжче заступимо її будьяким друкованим лахміттям.

Клявдія Олесницька.

АРЕШТОВАНИЙ ЯК ШПИГУН.—Вашингтон Ґлендейл Шпіґельберг, котрий родився в Берліні й став американським громадянином, був оноді поставлений на суд у Брукліні, Ню Йорк, як обвинувачений за шпигунство. Агенти Федерального Бюра Інвестиґації кажуть, що він працював у Фордовій Ко. і дістав у свої руки пляни бомбовика „Бі-24". Його арештовано в Гемстеді, на Лонґ Айленді, в одній коршмі. Він син багатих родичів і служив колись при прибережній сторожі.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ВІДЗНАЧЕННЯ ГЕРОЯ.—Моряк Клод Бекер з Оґдена дістає фльотний хрест від віцеадмірала Маркарта, команданта доків у Бруклині. Бекер урятував життя багатьом товаришам на кружляку Марблгед, піднявши вгору гарячу до червоности накривку в чердаку, під котрою вони були замкнені.

НОВИЙ ЧУЖИНЕЦЬКИЙ РЕЄСТРАЦІЙНИЙ ЗАКОН

Департамент справедливости в Вашингтоні видав повідомлення, в якім нагадує усім особам чужинецького походження, котрі виконують в Америці яку небудь політичну роботу в користь якоїсь чужої справи, що вони мусять реєструватись. В тій справі конґрес ухвалив новий закон і той закон увійшов в життя 29. червня ц. р. Він є значно докладніший від подібного закону, званого назвищем конґресмена МекКармика, що був ухвалений в 1939 р.

Цей новий закон відноситься не лише до ріжних політичних аґентур, але навіть до лікарів, адвокатів і до всіляких представників торговельних фірм, котрі роблять таку роботу, котра звернена для якоїсь чужої справи. Одним словом, кожний чоловік, котрий робить щонебудь таке, що звернене в напрямку якогось чужого інтересу, повинен зареєструватись в департаменті справедливости (а не в департаменті стейту, як це було передтим).

Реєструючись дана особа, чи аґентура, мусить найвиразніше сказати, що робить і до чого зміряє. Мусить далі предкладати зразки своєї роботи. Як сказано, вся робота, котра має на цілі в якийнебудь спосіб поділати на американську публичну опінію, або на американське законодавство, з цілю довершення чогось для заграниці, підлягає реєстрації. Але та реєстрація не матиме ніяких каральних наслідків, коли вона згідна з інтересами Америки і тим інтересам не шкодить. Держави, котрі стоять в союзі з Америкою, матимуть спеціяльне узглядження. Ця реєстрація не обовязує офіційних представників даних держав. Особи, котрі ще не зареєструвались, або котрі мають сумнів відносно того, чи їм треба реєструватись, повинні негайно удатись до департаменту справедливости за ближчими поясненнями. Бо речинець реєстрації вже минув 9. липня ц. р. Відділом реєстрації чужинців і чужинецьких аґентів керує Лоренс М. С. Смит, а безпосереднім керівником того відділу, є Джеймс Р. Шарп. Особи, котрі не повинуються цьому законови, будуть піддані під розсліди Федерального Бюра Інвестиґацій й опісля належно покарані.

ЯК ГАСИТИ СПРАГУ?

Славні туристи доказують із свойого досвіду, що спрагу значно краще гасими напитками теплішими, особливо теплим чаєм, ніж холодними (джерельною водою). Вчені пояснюють це явище так, що зимний напиток мусить найперше орґанізм огріти, щоб його в себе ввіссати, а це вимагає праці; цю працю утруднює звуження кровоносних судин, яке спричинює низька температура напитку. Теплий напиток не вимагає тієї непотрібної праці орґанізму і легко ділає на найніжніші закінчення нервів у селезистій болоні шлунку і кишок — тим самим легше й скорше, усуває почування спраги.

Наука про здоровля (т. зв. гіґієна), вже давно доказала, що зимні засоби прохолоди, як вода охолоджена ледом, або морожене, шкідливі, а то й небезпечні для нашого здоровля.

ТАРЗАН, ч. 602. Темне, неві доме.

Спустившись в долину Зеля побачила здалека дарабу, а на ній Тарзана. Вода бистро гнала дарабу в напрямі чорного, невідомого отвору.

Зеля в поспіху розмахалась на линві, пробуючи досягнути нею Тарзана. Але це була надійна робота, бо вона Тарзана ніяк не могла досягнути.

„Повертай назад", закликав до неї Тарзан, „Не марнуй труду. Йди до Тома і разом, при Ґуйоні, очікуйте мойого повороту".

По тих словах він обернувся в напрямку чорного отвору, куди плила його дараба. На нього найшов сумнів, чи коли небудь він верне до них.